

RESSORCIMENT

FEBRER DEL 1923
ANY VIII - NVMERO 79

F. LABARTA

OFICINES: MÉXICO, 1356
B V E N O S A I R E S

Carnisseria i Cansaladeria "LA BOQUERIA"

de Rabassa, Germans

Escriptori: ALSINA 2011
C. T. 2212, Central

Per tal de poder atendre degudament a la nostra numerosíssima clientela havem donat major amplitud als nostres serveis traslladant-nos al *Mercat del Plata*, on seguirem atendent les demandes que se'ns facin.

Gran Assortit de PERNILS, PALETES i VENTRESCA.
Vendes a l'Engròs i a la Menuda.

Mercat del Plata: Taules 56, 57 i 82

U.T. 2809
Rivadavia

NOTA - Als magatzems que ens afavoreixin els farem rebaixes especials.

Catàleg de Llibres Catalans

En venda, per la Delegació de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana: FLORIDA 150 Bs. As.

BIBLIOTECA CATALANA: (Cada volum, \$ 1.25)

Joaquim Ruira: Pinya de rosa (Volum I i II).
Llorenç Ribet: Els camins del Paradís perdut.
Gabriel Maura: Aigoforts.
J. Pons i Massaveu: L'auca de la Pepa.
Victor Catalá: La mare balena.
Prudenci Bertrana: Els herois.
Marquès de Camps: Cortal Mari.
Josep Morató: Arran del cingle.
Llorenç Ribet: Els sants de Catalunya. (Dos volums).

PUBLICACIONS DE "LA REVISTA"

Joaquim Folguera: Poesies \$ 1.—
" " Les noves valors de la poesia catalana 1.50
Pere Benavent: Epigrames (Poesies) 1.—
Salvador Albert: Amiel 2.—
Ventura Gasol: La Nau (Poesies) 1.50
J. Farran i Mayoral: Lletres a una amiga estrangera. 2.50

BIBLIOTECA PEDAGOGICA

Pompeu Fabra: Gramàtica catalana \$ 1.—
Josep Galí: Aritmètica i Geometria 1.25
R. Monjo i Segura: Promptuari Ortogràfic Català 1.—
A. Rubió i Lluch: Notes biogràfiques i crítiques d'En Milà i Fontanals 1.50
Autors varis: Infants i flors. (Poesies) 0.50
Pere Blasi: Geografia de Catalunya 1.50
J. Roca i Roca: Biografia de F. Pi i Margall 0.75
Mossèn Ll. Ribet: Biografia de Ramon Lull 0.75

OBRES TEATRALES

Angel Guimerà: L'ànima és meua \$ 1.—
A. Carrion: Els esclots de la sort 0.75
" " El fill de Crist 0.25
Ignaci Iglesias: Foc-follet 1.—
Avel·lí Artís: Mai se fa tard si el cor és jove 1.—
" " A cor distret sagetes noves 1.—

Santiago Rusiñol: El redemptor 1.—
" " La verge del mar 0.75
" " Dol d' "alivio" 0.75
" " Llibertat 1.—
" " La intel·lectual 1.—
" " El titella pròdig 0.75
" " Cors de dona 1.—
" " La llei d'herència 1.—
" " El teatre per dins 0.75

Biblioteca Valenciana:

F. Caballero, Camins de Llum (Versos) \$ 1.50
Gramàtica Valenciana 0.35
Influència Política de Sant Vicens Ferré 0.35
E. Martínez Ferrando, Arxiu Municipal de València 0.50
" Cançons per al poble 0.50

Altres Edicions:

F. Cambó, Vuit mesos en el Ministeri de Foment \$ 3.75
Postals de Catalunya (col·leccions de 20). 1.—
B. de Saint Pierre: Pau i Virgínia 1.25
Angel Guimerà, Primer llibre de poesies 2.50
" " Segon llibre de poesies 2.50
" " Cants a la Pàtria 2.50
Louis Bertrand: La Infantesa 1.25
Miquel Kohlhas: Enric de Kleist 1.25
Walter Scott: El Talismà 1.25
Xenofon: Els deu mil (Dos volums) 2.50
F. Arcangeli: Literatura Japonesa 2.—
J. M. López-Picó: De les mil i una nits 1.25
Calendari de "La Mainada" (Autors varis) 1.—
Jeroni Zannó: Aiguaforts i Aigües vessants (Poesies) 1.50
H. Nadal i Mallol: Algunes Narracions en prosa 1.—
C. Riba: Llegendari Català \$ 1.25
Ll. Duran i Ventosa: Regionalisme i Federalisme 2.—
R. Turró: Orígens del coneixement (dos volums) 2.50

RESSORGIMENT

ANY VIII

BUENOS AIRES, FEBRER DEL 1923

NÚM. 79

UNA INCIDÈNCIA DE LA POLÍTICA CATALANA

Informacions cablegràfiques inserides a la premsa argentina els últims dies del proppassat gener donaven notícia d'una incidència produïda en el moviment nacionalista català, atribuint-li una gravetat que realment no té si bé hom ho analitza. Mants connacionals a rel d'aqueixes informacions ens han adreгат lletres inquirint la nostra opinió que nosaltres, conseqüents amb el deure que ens imposa la posició que mantenim davant la col·lectivitat, ens havem apressat a contestar per tal de desfer prejudicis i apaivagar desencoratjaments o prevencions pròpies de la confusió o inversió de conceptes.

Ço que ha estat motiu d'alarma degut a les encontrades i confuses versions que els diaris n'han donat, cadascun pel seu compte, és el següent:

El diari La Veu de Catalunya, òrgan oficial de la "Lliga Regionalista", publicà un article en el qual es censurava l'actitud assumida pel regidor socialista madrileny senyor García Cortés, qui acceptà un càrrec de reial ordre, i malgrat de la desautorització que fou objecte per part dels seus correligionaris continua amb una representació que a juí de La Veu no li correspon, car, sota el punt de vista de l'ètica política, En García Cortés està obligat a retornar l'acta al partit que li atorgà.

Amb el mateix article La Veu al·ludia el grup nacionalista "Acció Catalana", que com saben els nostres llegidors està integrat per elements que abans formaven als rengles de la Lliga, separant-se'n com a seqüència de la celebració de la Conferència Nacional. Sembla que La Veu establí un paral·lelisme entre la situació del senyor García Cortés i la dels patriotes regidors que constituïren el grup d'"Acció Catalana".

Davant l'actitud insòlita de l'òrgan oficial de la Lliga, els regidors d'"Acció Catalana", en plena sessió de l'Ajuntament feren renúncia col·lectiva de llurs actes, reafirmant la seva fe en l'ideal d'alliberació pàtria i declarant que tornarien al consistori si el poble els ratificava la confiança en les properes eleccions. El cap de la majoria regionalista es dolgué del gest irrevocable dels regidors d'"Ac-

ció" manifestant, ensems, que l'article de La Veu no expressava els sentiments de la "Lliga", atribuint la responsabilitat única al redactor del mateix, temperament que no acceptaren els del grup al·ludit, retirant-se immediatament de la casa comunal.

La mateixa actitud dels regidors prengueren els diputats que a la Mancomunitat representen l'ideari l'"Acció Catalana", renunciant per consegüent els seus llocs.

Afegien les notes cablegràfiques que l'esdevingut a la Mancomunitat i a l'Ajuntament havia causat gran sensació.

—::—

Fins aquí la versió dels fets que havem reconstruït de les rescensions donades per la premsa argentina. Ara cal que situem el nostre punt de vista al marge dels esdeveniments.

L'article de La Veu creiem que ha estat una equivocació lamentabilíssima per la política o modalitat patriòtica de la qual és òrgan oficial. Amb ell s'ha facilitat a l'"Acció Catalana" una avinentesa esplèndida per a eixamplar els seus dominis que, naturalment, i com a contracop, significarà una minva dels dominis de la "Lliga".

Sota el punt de mira patriòtic i tenint

en compte l'increment que prenen els corrents separatistes a la nostra pàtria, la incidència pot reportar un guany considerable a l'ideari radical.

Nosaltres creiem que els d'"Acció Catalana" no han fet més que aprofitar l'ocasió propícia, que amb tanta lleugeresa li ha ofert la "Lliga", per a desentendre's de tot deure polític amb aquesta. Perquè cal tenir en compte que els regidors renunciants obtingueren llurs actes com a candidats de la "Lliga". D'aquí prové, precisament, el retret de La Veu, causa de la incidència.

Ara bé; quina analogia té el cas concret del regidor madrileny senyor García Cortés, amb el dels regidors pertanyents a l'"Acció Catalana"? Cap, en absolut; són molt distints l'un de l'altre. El senyor García Cortés, socialista, en acceptar un càrrec de reial ordre abdica de l'ideal que li proporcionà l'acta, ço és: Traeix la carta fonamental del partit que l'elegí, i en ésser desautoritzat per aquest, un deure elemental d'ètica política l'obligava a retornar-li la representació que li conferí! Els regidors d'"Acció Catalana", en canvi, no han abdicat dels principis ideològics sustentats pel partit que els proporcionà el triomf, ni han traït cap pacte, sinó ben altrament: en recabar la llibertat d'acció, ho han fet per tal d'accentuar la seva ideologia i enriquir-la amb l'aportació de nous conceptes i de noves realitats imposades pels corrents evolutius del nostre poble. Tant és així, que malgrat de la seva llibertat, no s'han considerat mai desintegrats de la majoria en totes les qüestions d'ordre fonamental en matèria patriòtica o administrativa, i aquesta posició la definí d'una faísol lluminosa En Jaume Bofill i Matas en ésser requerit, durant l'Assemblea de la Mancomunitat, en nom del grup d'Acció i amb l'assentiment unànim dels regionalistes.

Heu's ací, doncs, ben palesa, la diferència existent entre el cas del regidor espanyol i el dels nostres regidors.

CONFIDÈNCIES

ANY 1923. KOMOS PRESSENT QUE TENS D'ÉSSER UNA DATA MEMORABLE. HI HA UN DRINGUEIG METALLIC QUE NO ÉS PAS EL DE LES GOLES PARLERES QUE TAN AVESATS ESTEM A SENTIR. POTSER ALTRES ARMES PARLIN I FENDEIXIN ALTRES VEUS. PER SI ARRIBA EL CAS, ESTEU AMATENTS GERMANS D'AMERICA. LA LLIBERTAT DE CATALUNYA, ARA MÉS QUE MAI, US EXIGEIX MUNTAR LA GUARDIA.

KOMOS.

Barcelona, gener de 1923.

EL TRÀGIC DILEMA DEL POBLE CATALÀ

Ningú que hagi repassat enc que sigui lleugerament els fets de la història, no podrà negar que l'esperit d'equitat i justícia ha dominat per sobre tota altra qualitat en l'actuació del Poble Català com a nació. Aqueix esperit s'ha fet palès en totes les seves manifestacions, ja internacionals, ja socials, ja religioses, en les èpoques de la seva plena sobirania. Per a no ésser carregosos amb abundància de cites, recordi's solament com a fets cabdals en cada un d'aquests aspectes: 1. El respecte als costums i lleis autòctones dels territoris conquerits; 2. La solució abans que cap altre poble del món, del problema de la terra, i 3. La tolerància i respecte en èpoques d'un fanatisme religiós exacerbant com a l'edat mitja, per als jueus i mahometans, els sacerdots dels quals podien defensar les seves religions, dins mateix de les esglésies catòliques si es donava el cas d'ésser atacades.

Aqueixes proves d'un alt sentit d'equitat i de justícia donades pel nostre poble en les seves relacions internes i en les relacions amb els altres pobles, semblen a primer cop d'ull un senyal de superioritat moral col·lectiva, envejable per altres nacions. Això, no obstant, no ha aportat a la nostra Pàtria una noble correspondència d'aquells amb qui ha hagut de tractar en el corrent de la seva història, i en lloc d'ésser pres en els seu veritable sentit, ha estat interpretat com una mostra de feblesa, donant per resultat una tendència a l'opressió que ha semblat molt fàcil, per a pobles menys sensats, més ambiciosos, més bel·licosos, menys respectuosos, en fi, dels drets dels altres i de la dignitat humana.

A voltes també, aprofitant-se d'un altre defecte, (que nosaltres creiem, així mateix, qualitat) la nostra franquesa, s'han valgut de la hipocresia per a presentar-nos com una cosa justa i lleial ço que no era sinó una camalleta per a fer-nos caure.

Les qualitats, doncs, que nosaltres estimem més; aquelles que creiem ens donen un lloc de preeminència entre els pobles, han estat el punt dèbil de la nostra constitució nacional; s'han tornat una arma aprofitable per als nostres enemics. Fiats en la dignitat dels demés perquè érem ben segurs de la nostra, ens han fet creure coses que deien i que no eren més que als seus llavis, però mai al seu pensament ni al seu cor (si en tenen). Per a fer-nos canviar el nostre digne nom de Catalans, ens han dit *españoles*, i ens han assegurat, tirant el pit enfora, que seríem iguals i tindríem els mateixos drets que els demés *españoles* (perquè ells per a enganyar-nos s'han avingut a deixar a un recó el propi nom) i entretant mentre els altres conservaven i enaltien la llen-

gua llur (a la qual ara, seguint la mateixa tàctica, també li han canviat el nom), deprimien y bascantaven la nostra; mentre ens imposaven les seves lleis (sempre amb el nom canviat, com els articles sospitosos a les Duanes) arreconaven per antiquades i inservibles les nostres; mentre protegien i emparaven els seus connacionals inútils, ficant-los a tots els forats de l'administració, els nostres n'eren exclosos; mentre omplien els centres d'ensenyança (?) amb gent dels seus,—perquè per entrar-hi s'havien de fer els concursos a Madrid, en castellà, i havien d'ésser jutjats per castellans,—ens escombraven a nosaltres. Varen fer més lleis a gust seu i ens les varen fer prendre per bones a nosaltres que no intervinérem a fer-les (teníem 44 diputats contra 400 itants). Els nostres tendres fillets que no sabien una paraula de castellà, es veien obligats d'aprendre en llengua forastera totes les disciplines, rebaixant amb això, cada dia més, el grau de cultura del nostre poble i fent veritat en la pràctica aquella terrible màxima de *la letra con sangre entra*, frase que només hom coneix en la pedagogia nacional dels nostres enemics. La Història que ensenyaven a les escoles, era la d'ells i si els nostres infants sabien el nom del Cid o de Cervantes, no coneixien en canvi el de Jaume ni el de Lluïl. La qual cosa no els ha privat de dir, com encara segueixen dient, que *todos somos españoles*, i *tenemos los mismos derechos y los mismos deberes*.

Si un dels nostres obrers, un dels nostres pagesos, a qui ells han negat el més mínim grau d'instrucció, es presenten davant del jutge parlant l'única llengua que coneixen, són castigats per malvolença o per no ésser entesos amb raó o sense, i aquests dies, encara, un diari digne d'ells, "ABC", demanava que es retinguessin a files els reclutes catalans fins i tant que sabessin el castellà que ara han momejat, com deia abans, d'*español*, per acabar d'arrodonir la seva hidalga hipocresia. Si un moribund vol dictar la seva última voluntat, es troba amb un notari que no l'entén i tergiversa el sentit de les seves sagrades disposicions, i per això *todos somos iguales ante la ley*, execrable llei que no respecta ni la suprema hora del traspàs definitiu!

—::—

Però ha vingut un dia en què els homes de Catalunya s'han adonat de que les paraules no estan d'acord amb els fets; que no és veritat que *tots som iguals*, que la igualtat seria tenir tots el mateix dret d'expressar-se cadascú en la seva llengua, de dictar-se les seves pròpies lleis, d'escollir els seus propis servidors, de triar-se els seus propis mestres, de confiar

la seva fe i darrera voluntat a un home que l'entengués; i allavors els homes de Catalunya s'han dirigit als homes d'Espanya i els han dit: Nobles homes d'Espanya, vosaltres aneu, sens dubte, equivocats i vos creieu que en realitat ens tracteu com a iguals, però si bé ho observeu veureu que això no es pas la germania, sinó la servitud nostra i la senyoria vostra. Venim, doncs, a demanar-vos el compliment amb fets, de les vostres paraules; no volem res de ço vostre, però deixeu-nos a les nostres mans ço que ens pertany si hem d'ésser iguals. Però... els nobles homes d'Espanya, arroncen les espatlles i murmuren en to de menyspreu: *a mí qué me cuentas?* Així desprecien els nostres drets i així ells, els nobles *hidalgos*, desprecien la seva pròpia paraula i obren, com diuen ells, com a perfectes *villanos*.

—::—

Mes ço que ells prenen per feblesa, no ho és; el català no abaixarà el cap davant l'insult, el català ha pensat bonament, amb tota bona fe, que hi havia un error, mes no un engany, una mala intenció; mes quant s'ha convençut del veritable engany, llavors no demana, llavors exigeix. I aquesta es la tràgica equivocació, que dura segles, del poble català: la seva eterna credulitat en la dignitat i noblesa dels altres.

El poble català demostrarà als seus enemics i dintre poc, que la seva condescendència no és covardia, que la seva tolerància no és por; el poble català—i aquí està el tràgic del seu destí—el poble més enamorat de la sana raó, haurà d'apel·lar a la força i a la violència com ha hagut d'apel·lar-hi altres voltes en defensa de la seva dignitat nacional; el poble que més creu en l'equitat i en la justícia, haurà de tornar-se cruel i violent, haurà, àdhuc, de cometre injustícies parcials; com tot ésser pacífic quan ha d'arribar a la violència, serà més terrible que cap més; al que voldria haver convençut amb raons, l'haurà de degollar en el paroxisme d'una desesperació que ell havia eregut innecessària.

Poble Català: no dubtis que hi hauràs d'arribar i prepara't bé, fes-ho bé de fer mal, fes tot el que sàpigues, que els dimonis siguin àngels al costat teu, i quan triomfis, que la causa és justa, com que hauràs hagut de triomfar amb crueltat i injustícies parcials, necessàries en la barbàrie de tota lluita, vulguis que siguin aquestes les darreres, sigues incrèdul de les paraules dels pobles, sigues desconfiat i orgullós amb els altres, per no haver d'arribar mai més a l'exasperació i convertir-te en una bèstia salvatge, oh paradoxa!, per a resguard de la teva humana dignitat. P.

ORIGEN DE L'ACTUAL CAMPANYA DEL "ABC"

Per tal de que els nostres llegidors s'assabentin de l'origen de la campanya que sosté el diari "ABC" de Madrid referent al separatisme de Catalunya, reportem a RESSORGIMENT els dos articles inserits en els primers números de la novella publicació nacionalista "L'Estat Català" de Barcelona, que dirigeix l'íntegre patrici En Francesc Macià, ex-coronel d'enginyers i actual diputat a les corts d'Espanya, pel districte de Les Borges. Aquests escrits foren l'ínceutu que tingué la virtut de treure de pollaguera el bilió diari madrileny fent-li estampar la ja cèlebre frase: Hermanos o extranjeros..., davant de qual dilema Catalunya respònd unànime: estrangers sempre!... Heu's-els aquí:

L'ARMA AL BRAÇ

L'arma al braç, nacionalistes catalans! La mobilització espanyola, està ja iniciada per anar contra els patriotes.

L'hora de la dura prova, és arribada. Ja ho vàrem dir: cadascú en el seu lloc.

I per nosaltres que no estiguin. Ja poden començar la batalla quan els plagui.

Serà l'enemic, qui començarà la lluita. Serà l'enemic, qui ens marcarà la ruta. Serà l'enemic, qui ens assenyalerà l'hora de la victòria.

Ferms i esperançats, esguardem l'enemic. La llibertat de la Pàtria, no és pas un cim inaccessible.

Pujarem el cim, contra tot obstacle.

Ens ajudarà l'ambient, ens ajudarà la terra. Els rius i els arbres, cantaran al vent el plany de la raça irredemta i el mar remorejant, resarà en onades la psalmòdia de la llibertat.

Si la terra és nostra, qui contra nosaltres?

Són poca cosa uns exèrcits per abatre una raça. Tota l'artilleria del món, no arribarà a ofegar una melodia d'En Pep Ventura.

Caminem vers el cim, amb voluntat.

En assolir-lo està la nostra victòria.

Si caiem en el camí, ens alçarem altra volta i tornarem tossudament a la via redemptora.

I si caiem per sempre, caurem embolcallats en la bandera de l'honor i de la glòria veritable; que és la bandera que falta a Catalunya.

Prou senyeres d'orfeons, prou banderes de centres electorals amb taules de set i mig. Ara, la bandera de l'estel solitari, que omplirà d'heroisme la joventut novella; ara, la bandera que davallarà per la torrentada i l'esquinçaran els sarge-

sos i el brancam; ara la bandera mullada de sang, espetegant al vent i assolint el cim de l'esperançada victòria!

La bandera que no la defensa el bon elector que es lleva dematí, ni es posa en l'ampit de la finestra.

La bandera que vol un pit ferm, un cor generós i una ànima.

Nosaltres som d'aquesta bandera i guiats per aquesta bandera, anirem a la lluita. Ja pot començar la batalla.

JOVES DE CATALUNYA

En aparèixer el primer nombre d'"Estat Català", jo vull adreçar-vos unes paraules en les quals hi traspuï tota la meua fervor nacionalista radical.

Estat Català! Dos mots que són la concreció de la nostra tasca. Dos mots que enlounen la més alta significació del nostre ideal. Dos mots en els quals va compresa tota la transcendència del nostre esforç envers l'assoliment de la independència de la Catalunya dels nostres somnis i de les nostres amors.

Jo tinc una gran confiança en vosaltres, joves de la nostra terra, que deixeu el camí de la lluita sembrat d'entusiasme i encatit d'esperances. Sou l'energia que creix. Sou la Catalunya que puja. Jo sé dir-vos que no vull adonar-me dels meus cabells blancs i que servo l'ànima jove pensant amb vosaltres i pensant amb Catalunya. Altres vells, altres homes, per mi venerables, tenen també l'ànima jove i esperen ab ànsia els fruits de la vostra actuació.

I no em dirigeixo solament als joves residents a Catalunya, sinó, també, als que es troben fora d'ella, i que continuament estan rebent d'aprop els seus batecs, enfortint la seva organització, tot esperant que en el rellotge de la pàtria nostra hi sonin les batallades supremes de la suprema llibertat.

Hores són aquestes de prova i ho han d'ésser potser més les que vindran. No hi ha d'haver el més petit defalliment. No hi ha d'haver la més insignificant vacil·lació. Quan, després d'un període de preparació i organització, anem a implantar l'Estat Català, els homes de més representació seran els de major responsabilitat. No ha d'ésser com fins ara, que només ha estat sacrificat el lluitador anònim, el darrer ciutadà.

Jo no sé com serà l'ardor de la lluita, quan arribi el moment. Jo sols sé que cada u haurà d'estar al lloc que li pertanyi, disposant-se a tots els sacrificis. Si algú cau, que sigui abraçat a la nostra ensenya, que haurà de lluir l'estrella solitària, signe de llibertat i d'independència.

Cal que us prepareu per a ésser dignes de l'exèrcit lliberador de Catalunya. I ho sereu, de dignes, perquè al costat de l'enfortiment físic, hi haurà la força d'un ideal. Un exèrcit que lluita per la seva llibertat sempre ha de vèncer enfront d'un altre que només pot fer-ho per l'opressió i per la tirania. El cas d'Irlanda és prou eloqüent. Anglaterra, lluitant contra les nacions més poderoses, arriba a ésser sobirana del món i, en canvi, té de cedir davant del petit poble irlandès, perquè lluita per un ideal de llibertat.

Joves de la nostra terra! Joves que viu a fora d'ella amb l'ànima gonflada de novelles inquietuds i de delits de deslliurança! Jo us saludo coralmment i us erido a l'organització per a quan la lluita arribi. Que el meu toc de clarí no us trobi endormiscats. Si algun ho està, que es tregui la son de damunt i que es redressi amb tota la vigor dels seus anys. Catalunya ho espera.

FRANCESC MACIÀ.

El pressupost de despeses de la Mancomunitat de Catalunya és de 32 milions de pessetes anuals.

Aquests diners que són administrats rectament, fan que la Mancomunitat pugui desenrotllar una obra veritablement satisfactòria.

En canvi, Catalunya paga a Espanya 400 milions de pessetes cada any i Espanya no gasta a favor de Catalunya ni tan sols 20 milions de pessetes cada any.

Es a dir, Catalunya paga anualment una contribució de guerra de 380 milions de pessetes.

Placa col·locada damunt la tomba del mestre Rodoreda. Obra de l'artista català En Joaquim Algueró.

C R Ò N I C A C A T A L A N A

DE TEATRE CATALÀ

Malgrat els bons averanys que hom havia fet respecte la temporada de teatre líric que es va començar el mes d'octubre al Tivoli, ella ha fracassat de la més lamentable faísó. Els optimismes que havia fet néixer en els amants de les coses de la terra — i n'era un modest tornaveu la nostra crònica de dos mesos enrera — s'han enrunat de la manera més dolorosa. El bon seny, aquell seny que deu imperar en totes les empreses que volen captenir-se d'interessar al públic, ha fallat completament, i aquell patriotisme sà i honrat que deu ésser la base de tota manifestació catalana, no s'ha vist enlloc, malgrat les declaracions en tal sentit que els dirigents del "líric" s'havien cuidat de pregonar.

La temporada va començar amb èxit. El poble, com freturós d'haver la sargüela nostra, es va entregar per complet i les primeres representacions de "Don Joan de Serrallonga" es comptaren per plens a vessar, car, d'altra part, l'obra va agradar força al públic. Semblava que això tenia d'esperonar a la empresa per a seguir donant obres noves euforament triades entre la llarga llista que, segons deia, tenia en cartera. Doncs no va ésser així! Com per a voler treure "suc" de la primera opereta o potser per falla veritat de noves comèdies líriques, s'ha passat llarg temps sense cap estrena i si se n'ha "reprisat" alguna d'antiga ha estat en les pitjors condicions d'execució i presentació, com, per exemple, "La santa espina", que no semblava la mateixa de quan la seva gloriosa estrena en el desaparegut "Principi".

Això produí naturalment, un descens notabilíssim en les entrades diàries i l'empresa perdé el seny. Per a cercar el favor del públic, posà en escena "La gata maubla", una sargüela vulgaríssima ja representada en un teatre del Paral·lel, d'autors estrangers i traduïda a un català dolent per un baríton popular. L'èxit fou totalment negatiu i l'empresa, volent tornar pel bon camí que mai no devia haver deixat, donà "L'ou com balla" revista barcelonina que no era gran cosa de bo i "El castell dels tres dragons", d'En Pitarrà, musicada per En Morera, que aixecà quelcom el ja decaigut ànim dels habituals espectadors, encara que sense arribar a proporcionar aquelles enyorades entrades.

I... aleshores vingué la grossa! Per aquestes festes de desembre l'empresa ha posat en escena — barrejades amb les obres ja dites i amb l'estrena de "Pel teu amor", eixerida obra on En Vendrell s'hi llueix de veritat — "El pàjaro azul", "La dogaresa", "La Alsaciana", etc., etc., en

la seva llengua original o sigui l'espanyola. De manera, que el teatre líric català ha devingut líric bilingüe, com una mena de temple de la sargüela fredament regionalista, com un "avant-goût" de ço que deuria ésser el regim d'una autonomia "bien entendida". Es a dir que, havent ja decidit finir la temporada per Reis, ni la petita delicadesa hi ha hagut d'acabar sinó d'una manera airosa, almenys d'una faísó digna. Aquell patriotisme de què suara parlàvem i del qual tanta propaganda havien fet els dirigents del "líric", ha mancat en absolut.

Hom pot comprendre i té d'admetre-ho que si un negoci no dona — encar que adhuc s'intentava presentar aquesta empresa com posada en xic al marge d'aquesta materialitat — no és res d'estrany que s'abandoni, però això sempre d'una manera noble, sense adoptar en la desgràcia gestos esborregats ni resolucions fosques de qui ja no es capté del bon nom que suara ha ostentat i del respecte que es deu a si mateix i als altres.

Per a contrapesar ço que ha fet el teatre líric català, podem esmentar ço que ha portat a cap el "parlat", o sigui el Romea. Jo no voldré pas negar en absolut que l'empresa d'aquest no hagi tingut defectes ni hagi comès pecats, però almenys se li té de reconèixer que ha complert la paraula donada quan emprengué les seves tasques. Hom digué aleshores que el senyor Fàbregas havia arrendat l'antic teatre del carrer de l'Hospital per cinc anys com a mínim per a hostatjar-hi la comèdia i el drama català que, de feia temps, anaven d'un cantó a l'altre com de mercè i sense posar arrels enlloc. I dit senyor — o el seu successor o company no ha complert ço promès. Durant tot aquest temps hi ha hagut anyalment temporada "plena" de nou mesos de teatre de la terra.

De com s'han fet aquestes temporades, no és gaire del cas parlar-ne. Hi han alguns escriptors que diuen que moltes de les obres representades no han estat per favoritisme i que, en canvi, moltes de mèrit positiu — qui sab si originals dels propis censors! — no han pogut surar i han caigut en un oblit lamentable. Hi ha disgustats que afirmen que l'empresa sent una extrema benevolença per a determinats autors — qui sab si perquè les obres llurs són les que proporcionen millors entrades! — i que, per contra, no es vol ajupir a exigències d'autors ja consagrats pel públic... Tantes coses es diuen per aquests móns de Déu!... Un no pot pas fixar s'hi massa, car per a treure'n l'en-

trellat hauria de furgar molt a fons i no és hora d'encausar-se en llocs que qui sab si moltes vegades els veuríem plens de fastigoses miserietes.

Ço que cal fer constar és que a Romea hi ha hagut sense interrupció teatre català. I això que — dolorós és dir-ho! — el resultat econòmic no ha pas estat massa satisfactori. Encara que en assumptes d'aquests és molt difícil treure'n l'aigua clara, hom pot afirmar, posant-se en el terme mig, que, si és que no hi han hagut pèrdues, els guanys no han pas estat notables. No es pot pas titllar, doncs, a l'empresa d'excessivament materialista i si volem ésser sincers devem més aviat qualificar-la de patriòtica. Sigui el que es vulgui, la qüestió principalíssima és que, gràcies a ella, hem tingut i seguim tenint on anar a esplaïar l'esperit en manifestacions més o menys encertades de l'art de la terra.

Car no creiem que pugui donar-se la culpa als dirigents del Romea si molt poques de les obres representades han assolit un èxit esclatant, d'aquells que aixequen un teatre i arroegen un públic nombrós que es repeteix i es renova. Tot o quasi tot ço que hi ha de bo entre les compactes rengleres de dramaturgs i comediògrafs de Catalunya ha donat a les taules del clàssic teatre nostre els fruits del seu enginy i del seu art. Guimerà, Rusiñol, Iglesias, Gual, Apeles Mestres, Pous i Pagès, Puig i Ferrater, Crehuet, Burgas, Folch, Sagarra, Pin i Soler, Bertrana, Carrion, Corominas, Maristany, Cavallé, Poal... i molts d'altres — per a no fer la llista massa llarga — que constitueixen el bo i millor dels autors d'obres teatrals, han vist representades les seves amb més o menys èxit sense arribar, en general, al grau d'encert que voldríem els que de la glorificació de les coses nostres ens captenim entusiasmats.

Mes, què s'hi farà! La crisi del teatre — d'obres o d'actors o dels dos elements alhora — és, segons hom diu, en tots els països. La cosa principal és que el teatre existeix. Molt serà que un dia o altre — quan menys se pensi — no surti la creació mestre! Nosaltres, que tenim fe en els nostres autors, no defallim pas que així sigui. De pasta n'hi ha sobrada; ço que falta tan sols és que sàpiguen servir-la en aquell punt dolç que engresea al públic.

JORDI CATALÀ.

Barcelona, 31 desembre, 1922.

Vós, nacionalista català, ja són soci de la Protectora de l'Ensenyança Catalana? Penseu, sino, que és el deure primordial de tot bon nacionalista.

ESCOLIS

L'ORGANITZACIÓ NACIONALISTA

Es encoratjadora i simptomàtica, en-
sems, l'activitat desplegada d'un quant
temps ençà pels nacionalistes catalans d'a-
questa república. La constitució del co-
mitè "Nosaltres sols" de Mendoza va ésser
el toc de corn que desvetllà conscièn-
cies a la realitat del moment català. Al
seu conjur sagrat s'han alçat veus germanes
arreu de les dilatades terres argenti-
nes, responenent amb força el crit dels de
Mendoza. De primer fou Bahia Blanca,
seguit de Buenos Aires, després Rosario,
i ara s'hi ajunten Paso de los Libres i La
Plata, recentment constituïts. Totes aques-
tes institucions responen al més avençat,
al més agosarat radicalisme nacionalista,
les quals davant el dilema proposat per
l'"ABC", Hermanos o extranjeros, con-
tinenten unànimement i amb veu sonora:
Estrangers, a ultrança!

Nosaltres som optimistes convençuts de
l'eficàcia de l'acció d'aquests grups que
floreixen esponerosament arreu de la re-
pública. Creiem que de la llur actuació
Catalunya obtindrà bons i assenyalats ser-
veis. La seva tasca mai no serà ressonant
encara que pot ésser colpidorament posi-
tiva per la llibertat de la pàtria. Es feina
de voluntat, d'abnegació i de sacrifici, so-
bretot de sacrifici, que ja és hora que fem
un esforç els que tenim sempre el nom i
la llibertat de Catalunya als llavis, per tal
de demostrar palesament que els llavis
no fan més que expressar ço que sentim
al cor.

Nacionalistes catalans de l'Argentina!
Companys dels comitès "Nosaltres sols",
"Llibertat" i "Independents", tots uns en
l'amor a la pàtria: Alerta!

LES LLETRES I LES ARTS

En Lluís Bagaria, el dibuixant dels tra-
ços genials i de la causticitat colpadora,
ha iniciat la seva col·laboració al més im-
portant rotatiu sud-americà, "La Nación"
de Buenos Aires. En l'edició corresponent
al diumenge 28 de gener hi poguérem
veure unes caricatures superbes dels nous
col·laboradors que amb ell han reforçat el
ja notabilíssim estol d'intel·lectuals amb
què compta "La Nación". Entre aquests
s'hi anuncia el concurs del nostre Gabriel
Alomar, el pensador formidable, l'home
de les concepcions ultramodernes. En Ba-
garia ens l'amostra, en el número esmen-
tat, amb una caricatura excel·lentíssima.

Per cert que hem de remarcar el fet
sensibilíssim per als nostres sentiments
patriòtics d'ésser presentat l'Alomar per
"La Nación" com una valor de la cultura
espanyola, sense esmentar per res la pro-
cedència de la seva obra generalment in-

tegrada al moviment intel·lectual de la
nostra pàtria i escrita en català. No, l'Alo-
mar no deu considerar-se escriptor es-
panyol. En canvi en la nota biogràfica
d'En Bagaria el mateix diari remarca úni-
cament la nacionalitat catalana del gran
artista.

Però si aqueixes lamentables omissions
són fàcilment comprensibles entre ele-
ments als quals no podem exigir una do-
cumentació estricta, devem ésser més se-
vers quan és un dels nostres qui omet da-
des que ens poden beneficiar sota el punt
de vista nacional.

Així havem llegit amb dolor i amb al-
teració una crònica signada pel publicista
català En Rafel Marquina, tramesa des
de Madrid i inserida al diari "La Razón"
d'aquesta capital, en la qual s'hi fa la
biografia i l'apologia del compositor N'A-
madeu Vives en ocasió del seu proper
viatge a l'Argentina comandant una com-
panyia lírica espanyola que representarà
exclusivament obres de l'autor de "Ma-
ruxa".

En el seu escrit, que és extensíssim, En
Marquina no esmenta per res la naciona-
litat catalana d'En Vives ni l'obra que
aquest ha realitzat a favor del nostre es-
perit i de la nostrada art musical. Per
contra, a cada moment remarca En Ma-
rquina, el caire espanyol de l'obra musical
del nostre compatriota i que aquí portarà
dignament la representació de l'art es-
panyola, cosa aquesta, que, per altra
part, no li contradirem.

El que li podem objectar és el fet que
un català, i nacionalista, com ell mateix
s'anomena, adjudiqui gratuïtament una
nacionalitat estranya a l'il·lustre autor de
"L'emigrant", abscondint, no sabem per
quines causes, el seu caràcter de català.
Francament, nosaltres d'això en diem an-
ticatalanitat, amb perdó del corresponsal
de "La Veu de Catalunya" a Madrid, i
del panegirista de l'onze de setembre de
1714 en el Casal Català de Buenos Aires
en ocasió del darrer aniversari d'aquella
data luctuosa.

L'obra catalana del mestre N'Amadeu
Vives a l'Orfeó Català de Barcelona i per
mitjà dels seus profunds estudis crítics
inserits en diaris i revistes nostrades, sen-
se comptar-hi la seva producció musical,
bé valia un comentari o almenys una al-
lusió en parlar de la personalitat del mes-
tre. Per nosaltres té molta més valor una
estrofa de "L'emigrant" — que alça pre-
ma la nostra sensibilitat patriòtica — que no
pas tota la producció de música espanyola
de N'Amadeu Vives.

PRACTIQUES PERIODÍSTIQUES

Un diari argentí, "La Razón", insereix
un article sota la garantia d'una signatu-
ra amb el qual es combat el nacionalisme
català, les nostres institucions de govern

incipient com la Mancomunitat—titllant-
la d'exercir damunt les demés comarques
catalanes un "caciquismo desenfrenado"—
i s'incorre en errors gravíssims d'informa-
ció, ultra l'ecident esperit anticatalà pa-
lesat per l'articulista.

Per tal de rectificar simplement ço que
tenia de mal informat, sense intent d'en-
taular polèmica, un redactor de RESSOR-
GIMENT trameté a la Direcció de "La Ra-
zón" un escrit amb prec de publicació, es-
clarint conceptes i assenyalant equivocac-
ions notòries de l'article al·ludit. Més que
del propi criteri i sentiment patriòtic el
nostre amic es valgué de dades i infor-
macions estadístiques oficials de l'Estat
espanyol. L'escrit del nostre company es-
tava ben lluny d'expressar idees i senti-
ments exacerbats; podríem dir que hi ha-
via un esforç titànic de contenció i de tem-
perança.

Malgrat, però, l'esforç de l'amic, hom
no pogué receirir en l'intent d'il·lustrar el
públic habitual llegidor del diari argentí
en l'afer que motivava les aclaracions.
L'escrit no es publicava per mor de les
pràctiques que regulen l'ètica periodística
de "La Razón". Veieu ço que el Director
d'aqueix diari contestà a l'amic, lletra que
tenim a esguard en traçar aquestes ratlles:
...y lamenta no poder publicar la cola-
boración que le adjunta, en virtud de que
no aceptamos controversias en nuestro dia-
rio, sobre temas, que, como el que motiva
su réplica, son tratados aunque bajo seu-
dónimos, exclusivamente por nuestros re-
dactores.

Si la nostra pàtria fos constituïda en
Estat i reconeguda com a tal per l'Argen-
tina, els nostres agents diplomàtics, da-
vant d'aquest cas, haurien fet ço que fan
els diplomàtics d'altres nacions en casos
semblants: hauria adreçat a la Direcció
del diari una respectuosa comunicació rec-
tificant els conceptes erronis, dolent-se
de que el col·lega no s'hagués informat de
millor font abans de donar los al públic.
I el col·lega, respectuós amb els represen-
tants diplomàtics de les nacions amigues,
hauria publicat la lletra del nostre am-
baixador bo i fent protestes d'amor i de
consideració envers la nostra pàtria.

Però el nostre cas és ben diferent per
ara. Som fills d'una pàtria oprimida i no
tenim dret de protestar, encara que sigui
amb sordina, de les embestides dels nos-
tres adversaris. Aquests, àdhuc, poden
valer-se, per tal de difamar-nos, de les
columnes d'un diari prestigiós com "La
Razón", de Buenos Aires, que en el comble
de la condescendència ampara la respon-
sabilitat d'un home que no té la noblesa
i la valentia d'assumir-la, publicant la seva
diatriba sota pseudònim, com resulta ésser
el nom de León Orgaz, segons es des-
prèn de les manifestacions del Director de
"La Razón".

N. M.

Heu's aquí una de les institucions catalanes que més honoren la nostra pàtria. L'Escola del Treball és un centre de formació professional obrera, millor diríem la Universitat del poble, el qual és comparable als grans centres d'ensenyament per a obrers instituïts al Nord d'Amèrica, a l'Alemanya, l'Anglaterra i França.

El nom de l'Escola del Treball, de Barcelona, és conegut a l'estranger i és citat com a model d'organització i d'eficiència. Recordem el comentari suara aparegut a la revista *Trabajo*, de Montevideo, esmentat per RESSORGIMENT en el número propassat.

Precisament acabem de rebre una publicació de l'Escola, just apareguda, qual trametiment devem a la deferència tinguda pel director senyor En Rafael Campalans envers la nostra revista. Es un opuscle de 24 pàgines on s'hi fa una breu exposició del què fa i els avantatges que proporciona l'Escola del Treball. Per tal de donar-ne idea als nostres llegidors enumerarem succeïment els ensenyaments que ofereix gratuïtament als obrers de la nostra pàtria. Cal remarcar la paraula: *gratuïtament*, i encara afegirem que als alumnes que excel·leixen se'ls retorna l'import de la matrícula, que és de cinc pessetes anuals, i se'ls faciliten materials i llibres completament *de franc*.

Veïem els estudis que s'hi cursen:

Ensenyament per Manyans de màquines.—Taller de Manyeria, amb les seccions corresponents: d'Ajustatge, de Màquines-eines, de Forja, de Cementació, amb una Sala d'eines i tot l'utillatge corresponent a les diverses seccions.

Ensenyament per Fonedors i Modelistes.—Disposen d'una Sala de Fonderia d'uns 16 per 10 metres; el Taller de Modelistes té un torn completament equipat.

Ensenyament per Electricistes.—Sala de Màquines, Taller Auxiliar i Laboratori, dotat de tots els avenços.

Ensenyament per Tintorers, Estampadors, Blanquejadors, Aprestadors i tots altres Operaris d'Indústries Químiques.—Les pràctiques es fan als Laboratoris de l'Escola d'Estudis Superiors de Química. Compta, demés, amb instal·lacions esplèndides de maquinària i utillatge modern.

L'ESCOLA DEL TREBALL,

Hall de l'Escola :
Exposició de treballs al fi del curs

Assortiments de filatura

Laboratori de química

Ensenyament per Filadors, Ajudants i Encarregats de Filatures.—Pràctiques a l'Escola superior d'indústries tèxtils. Té una instal·lació moderna de Maquinària de Filatura que constitueix una veritable Fàbrica de Filats a disposició dels deixebles.

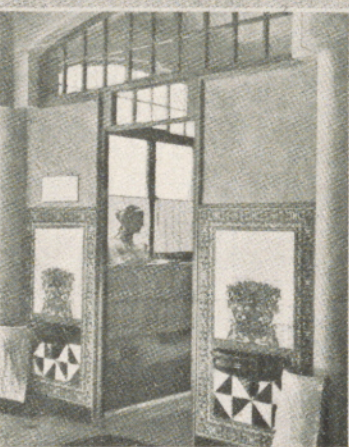
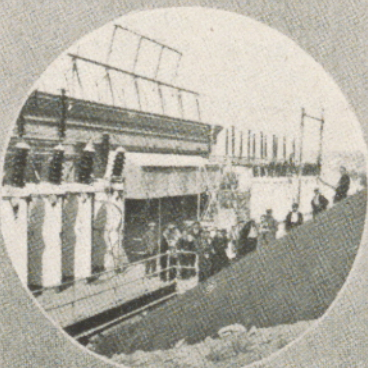
Ensenyament per Teixidors, Contramestres, Encarregats, Teòrics i Empleats de les Fàbriques de teixits.—Pràctiques a l'Escola superior d'indústries tèxtils, disposant d'un gran número de Telers a mà i mecànics de totes menes.

Ensenyament per Fusters.—Taller de Fusteria proveït d'una trentena de banes i d'un equip de màquines d'obrar.

Ensenyament per Paletes.—A l'estil de les modernes escoles americanes, en les classes d'aquesta Secció es posa l'alumne davant dels problemes vius de la pràctica de l'ofici, fent pràctiques de construcció amb els mateixos elements que en les obres reals. L'Escola posa a disposició dels alumnes materials a dojo i les eines necessàries pels treballs pràctics.

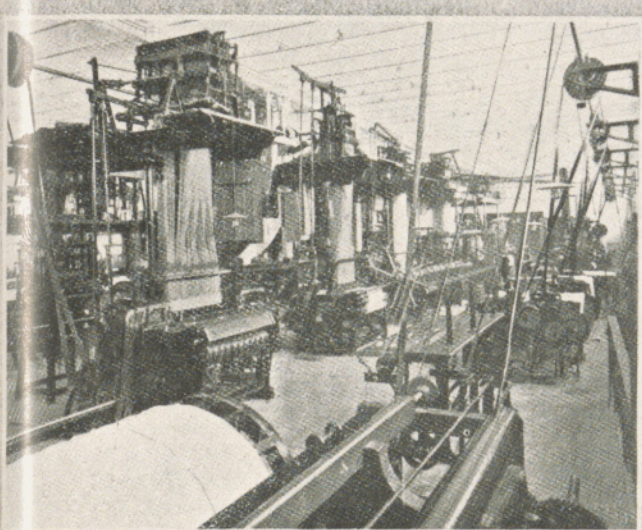
Ensenyament per Calderers, Fumistes i Planxistes.—Es de novella institució i té en pro-

Viatge de fi de curs :
Visitant la central Hidro-elèctrica
d'Aytona

Entrada a la Biblioteca de l'Escola

UNIVERSITAT DEL POBLE

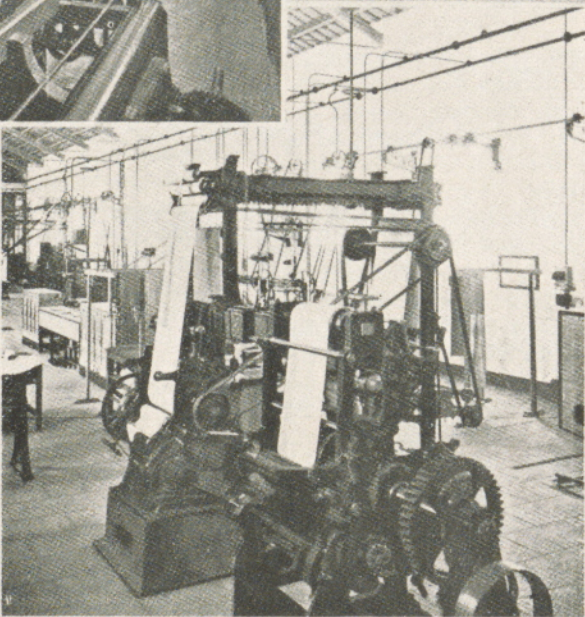

Secció de tintoreria
i estampats:
Sala de màquines

Sala de telers i preparació

Secció d'electricistes

jepte la instal·lació de màquines de corbar, tallar i punxonar planxa amb aparells d'aire comprimit. Té ja en el seu obrador màquina de foradar, tisores per tallar circular, recte, etc., forns, enclusa equips oxiacetilènic de soldar i tallar i un assortiment complet d'eines de mà per caldereria de ferre i d'aram, eines pel tractat sobre planxa, etc.

Ensenyaments especials.—Diversos, tals com cursos teòrico-pràctics de Màquines d'escriure, i preparatoris per Aprenents Carrossers, cursos de perfeccionament per fadrins manyans i fadrins electricistes. Aquests cursos es donen tenint en compte les obligacions socials i familiars de molts obrers que no poden seguir un cos d'estudi de llarga durada. Així pels obrers de voluntat, qualsevol que sigui l'edat llur, la porta de les aules de l'Escola del Treball no resulta infranquejable. Com que per ingressar a qualsevol de les aules d'ensenyament que havem ressenyat calen nocions elementals de l'ofici respectiu i molts obrers es trobaven que no podien ésser matriculats el mes de setembre per manca d'aquells coneixements, l'Escola té establerts uns Cursos Preparatoris a fi

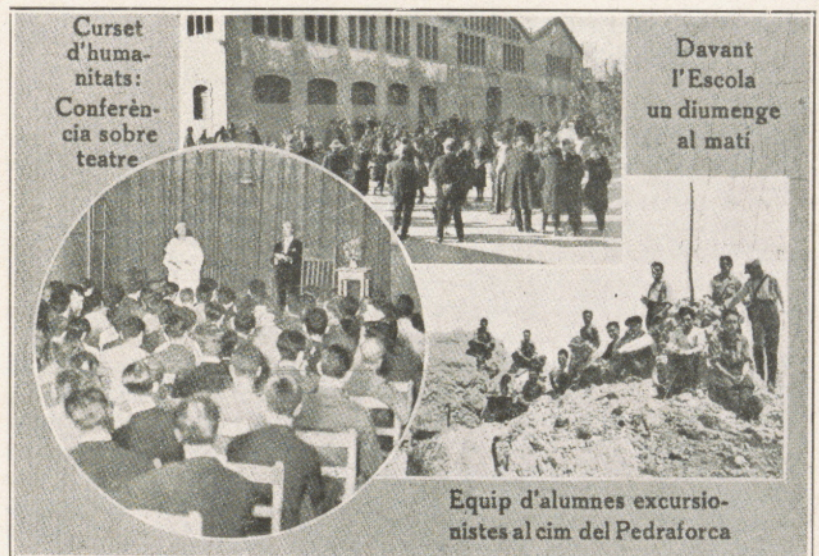
de que els que vulguin ésser admesos en els ensenyaments tècnics que dona, puguin preparar-se l'estiu per a ingressar-hi el següent curs. Hi són admesos en aquests Cursos d'Estiu fins a 400 alumnes, repartits en classes de 40, a càrrec cada una d'un mestre o d'una mestressa. La inscripció també és gratuïta.

Els alumnes de les seccions de Manyans, Fonedors i Electricistes que han aprovat tots els cursos de llur ensenyament, poden sol·licitar concórrer als exàmens de Revàlida, per l'assoliment del títol de Contramestre Auxiliar, que atorga la Mancomunitat de Catalunya, i un cop aconseguit poden aspirar al de Contramestre d'Indústries mecàniques o elèctriques. Els alumnes d'Indústries tèxtils poden assolir també el títol de Tècnic en teixits o de Tècnic en filats, i per més endavant l'Escola pensa establir un segon grau de Tècnic en indústries tèxtils, per aquells deixebles que havent-se revalidat de primer grau, completin els estudis amb coneixements de les altres branques de la indústria.

Ultra això, l'Escola del Treball convoca anualment un Concurs entre els seus alumnes que, havent acabat llurs estudis amb profit, es sentin amb delit de fer del seu ofici una carrera, i els subvenciona amb dues centes pessetes mensuals durant quatre anys escolars, a fi que puguin seguir estudis en les diferents Escoles de Directores d'Indústries que funcionen en el clos de la Universitat Industrial.

Per esbargiment dels alumnes, l'Escola posseeix Camps d'esport, Sala de dutxes, Associació d'Alumnes i Ex-alumnes, Futbol, Excursions, Sardanes, etc.

Aquesta gran obra complexa de cultura tècnica i social es deu única i exclusivament a l'esforç i al tresor de la nostra pàtria. L'Estat espanyol no hi entervé més que per a entrebancar alguna vegada el seu funcionament; no la subvenciona ni li necessita. El Govern de Catalunya, representat de moment per la Mancomunitat, li té assignada una partida de 279.000 pessetes en el pressupost ordinari i altra de 30.000 en l'extraordinari. D'això viu l'Escola i amb això, únicament, realitza la transcendental obra de cultura i de patriotisme exalçada per tothom.

Curset d'humanitats:
Conferència sobre teatre

Davant l'Escola
un diumenge
al matí

Equip d'alumnes excursionistes al cim del Pedraforca

NOTES A L V O L

LA NON - NON A BRESSOLÀNIA

*A Bressolània vaig,
de Bressolània vinc,
hi tornaré pel maig
per si el bressol hi tinc.*

Oh nobles cavallers de Bressolània! In-elits paladins de la mandra i la nyonya, de la farsa i la vergonya, escolteu:

Fa poc arribà a poble americà, que és poble lliure, un pobre missatger de vostra gستا en eixes terres.

L'hoste blincà l'esquena i allargà el braç en actitud mendicant. En el front duia reflectit el grotesc espectre d'una reialesa esmirriada i escanyolida.

Solemniament ridícol, pidolà una almoïna per a costejar la construcció d'un bressolet a Bressolània pel nin més gran de Madrònyia.

Hom s'enterà de l'acollida; hom sabé, també, del comiat.

Uns llistons, només, pidolava; uns llistons per al bressol.

Llistonets que portin el segell de pobles redimits (oh ironia!) per a que damunt d'ells, un opressor hi pugui fer la non-non en el país esclavitzat.

Si Deu ajut, el reial missatger arribarà a Bressolània a hores que aquest resignadíssim comentari, es doni a la publicació.
... ..

Heu's aquí l'afer dels magnats vergonyants de Bressolània.

Oh... que en són de bons!

Tot i cantant a chor el:

"Tan pa tan tam
que les figues són verdes."

bressolaran el tretzemesó, apaïgant el crits hostils de lliberació de la gleba nacionalista, que fora palau chorejarà "Els Segadors".

Tot ho faran per a que el reial repòs no s'estronegi...

Tot per a que el son li sigui plaent i el despertar plàcid i suau.

Aleshores la gossada mourà la cua, ensumarà dòcilment les reials formes i...
pax bobis...

Mes ai del goig efímer!... Ai de la farsa dels magnats i la tràgica pantomima de l'infantó mesquí.

Escolta nin; escolta el consell del comentarista. No et deixis ensarronar. No hi vagis a Bressolània; queda't quietament, tranquilament en la teva mansió de Madrònyia. No te'n fiïs de l'hostatge m del bressolet que volen ofrenar-te. Pensa que eis ofrenadors són tan estrangers com tu mateix en la seva pròpia terra.

Pensa, també, que un Corpus s'aveïna... Que l'esperit de sacrifici de tot un poble

es posarà de manifest, escombrant definitivament de la terra llur, elements que li detenten la llibertat.

I ai de tu, infant magrissó, si t'hi trobes!

Quant els teus deixebles, si te'ls estimes com cal no els dexis a Bressolània.

Enduu-te'ls allà al Toboso i acolliu-vos tots, sota l'ombra pietosa de l'obra cervantina.

I ben arran dels caps, com epitafi, la sentència moral d'aquesta locució llatina:

—Sic transit gloria mundi.

EL "SOVIET" DE "LA BRASILEÑA"

Lloc, Maipú, 232. Hores de reunió: de 17 a 2/4 de 19. Angle esquerre.

Jo pregó als elements de pau, de la seva llar i de la seva butxaca, no se'ls posi la pell de gallina en llegir l'epígraf.

Heu de saber pacífics ciutadans que sota aquest nom es batejà el quotidià acoblament, d'un nucli de companys; una penya d'amics de l'estisorada, amants de l'ordre més rigorós en qüestions de cataclismes; un cenacle de devots entusiastes de l'art, en totes les seves més pures manifestacions i, per damunt de tot, per a una associació d'afectes patris que flueixen vibràtils, en qualque desordre momentani, desconcert o esvalotament.

Grup d'allò més heterogeni, ideològicament parlant. Format per una vintena de caps, (tants caps, tants barrets) quals magnes sessions, arriben al màxim de plenitud, els dissabtes i els diumenges.

El fundador d'eix cenacle catalanòfil, presideix les sessions, en caràcter de "comissari" soviètic.

Es un jai simpàtic, de faccions patriarcales i ulls d'infantó embadalit, qual mirada guspireja tendreses d'una ànima jove-nívola. Afable i bondadós, tolerant i prudent, bon "causeur" i excel·lent patriota.

Per a ell nostres respectes i nostra més formal adhesió.

En el flux i reflux de les discussions,

DEL VIURE LLEUGER

Hi havia una vegada un home d'aquells tot esperit que viuen només impressionats per les coses interiors.

Mai no havia exterioritzat com cal, però, ço que en els plecs més purs de la seva ànima s'era arredossat, com isolant-se del brogit es ereïdor en el qual era obligat de moure's, com un àtom insignificant de l'enorme vida.

Quan una contrarietat impensada somovia el ritme acompassat de la seva plàcida existència, com si fos una asceta

intervé oportunament per a que no es trenqui el fil subtilíssim de la santa tolerància, de la santa continuïtat, com diria el representant D'orsia en la sina soviètica.

He al·ludit el representant D'orsia i és bo que en parli una mica. Home de vastíssima il·lustració, assenyat i correctíssim cavaller. D'ulls petits i bellugadissos, amb un "tic" nerviós que l'obliga a un intermitent parpalleig. Rostre obert i franc; front amplíssim i ja nevat en la cimera. Per a nosaltres és el tipus més típic i característica del català. Uns ulls estranys, el pendrien per fill de Yanquilàndia. Les més de les vegades pren comiat sense haver fet ús de la paraula en l'hora i mitja de sessió. Altres, amb profunditat de pensament, mostra amb galanura el seu equilibri mental.

I ja que ve a tomb he de parlar, també, d'un auster esguard, que serva escrupolosament la justesa de la línia i la pulera correcció de la paraula. Es el mestre dels mestres soviètics. Al través del cristall de les seves ulleres, la vaguetat de la mirada es perd en l'abstracció i la llunyania. A voltes, com si de sobte despetés a la realitat soviètica, ens mostra l'incidentiu del seu verb, que és reflex aristocràtic d'aquella alada serenor que traspuja la seva obra poètica.

Si l'espai i el lleure no em fuetegessin, faria (amb perdó dels soviètics) el lleuger bosqueig del grup.

Es d'una varietat interesantíssima. Des de l'element refractari a fondre's en la "massa", potser per una gelosia personalíssima, fins els "escortadors" que resisteixen impassible i pacientment el tiroteig d'una hora i mitja.

Hi ha el felinament agressiu i l'agressiu per codonys. Són els foc-follets utilíssims, per a establir el pro i contra en el gir cinematogràfic que prenen les discussions.

Mes, dins la diversitat de criteris i creences, hi ha un nom que té la virtut d'ajuntar-los en lligam indesdructible. Catalunya!

LIBER.

dels moderns temps, dels seus llavis quietos, sense cap esforç, en feia sorgir un somris de complaença...

Si, pel contrari, la vida transcorria dolçament, sense els sotraes aclaparadors de l'època, aleshores el somris era bandejat. Amb un moviment imperceptible, fet a posta, donava el seu assentiment entusiasmada a tot quan l'envoltava.

La seva dèria era ben fàcil d'abastar: estar en pau amb tothom és cosa ben plànera. Ell d'això n'havia fet una mena de

religió, perquè, tanmateix, hauria volgut de tot cor que els seus semblants haguessin estat pastats amb idèntics materials en què ell havia estat pastat...

Però, així com ell desitjava aquest bé per a tots, succeïa que els demés, si bé no feien desdeny de les dolces dèries de l'home optimista, l'interès que es prenia per les seves fantasies era molt relatiu.

Per aquesta causa, com que gairebé eren comptats els qui creien seriosament amb ell, perquè en els temps que corrien ningú es deturava per a encuriosir-se de ço que pogués dir, resultava que allí on estava, sempre era un lloc ideal per aquells qui cerquen la cobdiciada quietud per als seus esperits turmentats.

Ell, sense donar-los cap bé d'aquests que ara en diem materials, els insinistra-

va, amatenent, com si talment es tractés de fills pròdigs.

El goig d'ell, en portar pels bons viarans els homes qui coneixien llur esgarriament, era cosa de no dir; certes vegades fins s'hauria dit cosa patètica, tan gran esdevenia el seu contentament.

Perquè la fe dels deixebles amb llur mestre era també il·limitada...

En això mestre i deixebles eren molts cossos i una sola ànima.

Perquè el mestre, home de moralitat estricta, fervent enamorat de les belles harmonies, quan un deixeble donava senyals d'ésser posseïdor d'un temperament rebel, amb una rialleta d'àngel, com si no fos prou l'invitació categòrica per tal que fes abandó del lloc al qual no era la seva

estada agradable, l'acomiajava com al millor dels amics.

Després, qui sap per quines causes, fins els més adeptes a la seva doctrina, sense haver necessitat d'ésser invitats a fer abandó on es trobava l'home de les rares concepcions, anaren allunyant-se, allunyant-se, potser perquè ja devien considerar-se iniciats en l'escola estètica del mestre.

Un dia el mestre no tingué a qui donar llicó. Cap, fins els deixebles més predilectes, havien deixat de concórrer.

I com que veïa la velleïtat dels homes amb tota la seva real nuesa, el mestre, que s'esqueia a trobar-se prop d'uns xais que pasturaven l'erba humida d'un rostoll, s'apropà a ells i s'hi confongué.

TRINITARI MESTRE.

L A M A R C A D E L ' E S C L A U

Quan la nostra pàtria perdé, amb la sobirania política, totes les atribucions inherents que li donaven relleu i forma nacional pròpia i inconfusible, li foren imposades per la força unes lleis, una llengua, una bandera i uns costums completament exòtics a la seva particularitat nacional, a la seva idiosincràsia especial.

Aqueixes disposicions contra el nostre sentiment i la nostra dignitat de catalans, que ens imposà l'invasor, poc a poc perderen part dels llurs efectes nefastos per obra i gràcia de la supervivència de l'ànima immortal de la nostra nacionalitat. Els catalans no s'hi conformaren i per tal de que aquelles disposicions de l'enemic triomfant els punissin el menys possible, malçaren coratjosament, patriòticament, anys i més anys, fins arribar a l'estat actual de consciència del nostre poble. Les lleis, la llengua, la bandera, i els costums, per la mateixa raó de llur estrangeria, havem anat eludint-les en el possible, fins a no restar més que ço indispensable per a mostrar la llur subsistència malastruga. Espiritualment no acatem les lleis, ni la bandera, ni la llengua ni els costums, perquè tenim de tot, i propi, i volenterosament no volem portar la marca de l'esclau com un estigma damunt la nostra personalitat; la mateixa dignitat de catalans ens ho priva. Som catalans, hi havem nascut, i volem servir orgullosament i activa aquesta nostra gènesi nacional, fins a l'hora del traspàs de les nostres ànimes.

Per això quan germans de pàtria, més febles que nosaltres, no poden resistir la tirania de l'opressor i es resignen estoicament a les disposicions que li imposen, sentim una dolor immensa com si ens ferissin en la carn pròpia. I quan són germans que reben volenterosament la marca de l'esclau, de la mateixa fàisó que si es tractés d'un honor, la ferida que re-

bem ens puny i ens indigna alhora contra els catalans que així es comporten.

A Buenos Aires havem presenciât suara un cas concret d'aqueixa volenterosa sotmissió als fatals dissenys de l'opressor de la nostra pàtria: el cas de l'anomenat "Orfeo Català de Buenos Aires". I és més de doldre i més d'anatematitzar la vergonyosa, la depriment, subjecció de l'entitat esmentada, pel fet de que els seus dirigents, responsables cabdals de l'atzar-gaiada, s'hi han avingut, gallejant, sarcàsticament, de llur catalanitat i àdhuc—o, inconsciència!—de llur nacionalisme.

No, no és bon català—no pot ésser-ho—i, molt menys, nacionalista, qui accepta com una honor la marca de l'esclau, i, encara més: hom no pot creure que se n'hagi sentit mai de català, ni nacionalista, qui rep joiosament el signe de l'esclavatje.

Aquestes consideracions ens foren suggerides en veure per primera vegada, després de l'acte que la motivà, la marca de l'esclau damunt la senyera barrada de l'"Orfeo C. de Buenos Aires", en el concert suara celebrat a la Societat Rural. La marca de l'esclau hi és en forma de llagada, immensa, dels colors *rojo-gualda*, marca que a nosaltres ens enrogà la cara de vergonya en veure-la. Adhuc ens semblà que les barres catalanes de la senyera s'havien esfumat més, com volent-se lliurar de males companyies.

Per causa de l'actitud antipatriòtica en què s'ha col·locat l'"Orfeo C. de Buenos

Aires", el seu desconcepte, com a força col·lectiva, és generalment sentit dintre la col·lectivitat, podent-se afirmar avui que ja no representa més que el pensament de quatre senyors àvids de notorietat personal, encara que sigui sacrificant l'ànima que els aguanta i a costa del sagrat nom de Catalunya. Els elements de catalanitat abrivada que encara li restaven i que esperaven la realització de l'assemblea anual per tal d'exigir responsabilitat i concretar càrrecs, abominant del succeït—actitud que salvés la institució i l'esperit que representava—davant l'audàcia d'aquests senyors que tenen com a feu, des de la seva constitució, el patrimoni de l'entitat; que per tal de sortir amb la seva no respecten opinions ni sentiments, ni estatuts—que assenyalen pel mes de gener l'assemblea anual reglamentària, que no s'ha fet ni es farà, per ara,—aquests elements sans diem, es van separant volenterosament amb la decepció pròpia del que veu que els seus esforços devenen inútils davant la insòlita actitud d'uns dirigents, i per tal de no ésser expulsats, com succeïx amb els que públicament gosen manifestar-se contra els procediments d'aquests homes sense escrúpols ni consciència patriòtica.

La marca de l'esclau per a ells, particularment, fóra el millor premi a què podrien aspirar, però l'entitat no tenia cap culpa dels mals que li pervenen de la llur actuació funesta.

H. NADAL I MALLOL.

L E S V E R G O N Y E S D ' A N N U A L

Com si no hagués estat prou vergonyosa per Espanya i els seus hidalgos militars la derrota soferta a Annual, Abdel-Krim ha volgut, encara, que constituís el màxim de vilipendi per un país *civilitzat*. En efecte, després del *copo* guanyant

bravament pels marroquins, s'intentà diverses vegades alliberar els que pogueren salvar llur còrpora i sempre les negociacions fracasaren per part dels *civilitzats* espanyols; no així pels *salvatges* moros, que hi feren, en cada cas, ço que hom

en diu el seu agost: percebien la quantitat fixada de comú acord i es quedaven amb els diners i els presoners. Era una bella forma de fer pagar les despeses de llur manutenció al propi govern espanyol. Però ara darrerament, cansats de mantenir-los, els moros s'han després d'aquella nosa definitivament. I a quin preu i amb quines condicions, senyors! De moment digueren que amb el govern espanyol no hi volien tenir tractes de cap mena, car no els hi inspiraven confiança, ni podien inspirar-los-hi, uns senyors que avui hi són i demà no. Que si els espanyols volien els presoners, ells no tenien inconvenient a entregar-los sempre que no quedés ni un sol moro captiu i per torna hi anessin quatre milions cent trenta set mil pessetes. Ah!, i per tal de cloure el tracte, ells es reservaven el nomenament d'una persona de llur confiança que no podia ésser d'altra que el simpàtic banquer bilbaí senyor Etxebarrieta. I el govern d'Espanya, cansat dels continus fracassos de les missions oficials, no tingué més remei que sufrir l'altiva imposició del gran Abd-el-Krim: abonar els quatre milions de l'ala, i la torna, veure's desposseït de l'autoritat

i la solvència per un particular que inspirava major confiança a l'enemic i sofrir les conseqüències d'aquest rebaixament, d'aquesta humiliació vergonyosa.

Menys mal que segons manifesta el corresponsal a Madrid del diari argentí "La Nación", senyor Paúl i Almarza:

"Puede servir de satisfacción ver a 300 españoles libres de un cautiverio prolongado, pero, realmente, es una triste nota nacional haber tenido que recurrir al señor Etxebarrieta, cuya mediación exigía Abd-el-Krim para realizar las gestiones del rescate, según adelanté a "La Nación". España ha tenido que aceptar las condiciones exigidas por el enemigo."

I qui no s'aconsola és perquè no vol, o qui gemega ja ha rebut.

Quatre milions de pessetes per tres centenars d'espanyols! No és dolent el negoci. I pensar que abans d'ara els *barbres* rifenys ja n'havien cobrat altres tants, o més, dels *civilitzats* espanyols, pels mateixos presoners!

—Tanmateix, Abd-el-Krim, n'haven fet un poc massa. No hi ha dret d'abusar així de l'infeliç caigut!

ALI-OLI.

LA CASA DE PEDRALBES

Es a Buenos Aires, segons llegim a la premsa, un senyor Vila-San Juan, amo l'encàrrec de recabar diners per a la construcció del palau que els monàrquics barcelonins pensen regalar al rei dels espanyols.

La vinguda d'aquest emissari es presta a comentaris suggestius i no menys xirris, però nosaltres no som homes de barrila. Solem tractar sempre els assumptes pel seu caire més seriós.

Per tal que la seva missió tingui l'èxit que abelleixen els senyors del comitè executiu de les obres de Pedralbes, el senyor Vila-San Juan ve proveït de sengles plans, dibuixos, fotografies, i àdhuc pel·lícules del que serà el futur edifici. Oi més, porta també, i això és l'essencial pel triomf de la seva gestió, una idea genial tant com generosa, que demostra fins l'evidència la forma com entenen el tòpic de l'hispano-americanisme: la idea consisteix en la construcció d'una "sala argentina" costejada pels espanyols aquí residenciats i els ben amats fills de la mare-pàtria, ço és: els argentins.

Ja els convenia als monàrquics espanyols trobar l'ajut d'institucions de solvència moral i material tan destacada com el Centre Català, car tal com estava l'ambient d'aquest país evidentment hostil a les reials fatxenderies i expansions imperialistes d'Alfons tretzè, difícilment haurien reeixit en llur projecte. L'actitud ben significativa i eloqüentment suggerent del govern del senyor Irigoyen no invitant,

malgrat les insinuacions diplomàtiques i de premsa interessada, al rei d'Espanya a visitar l'Argentina quan aquest havia, reiteradament, manifestat desitjos de venir; l'article formidablement, implacablement, acusatiu del gran Leopoldo Lugones, afirmant que l'únic espanyol que decorosament no podia petjar terres sud-americanes era el rei, havien creat una situació bon xic difícil per tota empresa, o cosa de caràcter monàrquic que hom intentés. Sort de la intervenció del Centre Català que amb el seu *prestigi moral* desfà la boira de prevenció i de resistència, sinó, pobre palau de Pedralbes!, prou

TEATRE CATALÀ

El diumenge 21 del proppassat gener, la secció d'Art escènic del Casal Català oferí en el Teatre Victòria una representació de la tragèdia "Mar i cel". L'interès que despertaren aquestes sessions del nostre teatre, que és una llàstima que no puguin ésser més sovintejades, es demostrà amb la numerosa aflluència de públic que concorregué a presenciar la representació de la magnífica obra de l'excels dramaturg N'Angel Guimerà.

Per a un quadre d'actors diletants sempre és més fàcil la representació d'obres del nostre temps, qual modalitat i caràcter estan a l'abast immediat dels interpretadors, i per aquesta circumstància ha d'agrair-se doblement als components de

s'hauria eternitzat la suspensió de les obres que sofreix actualment.

Pel moment, el senyor Vila-San Juan ha trobat l'adhesió d'alguns diaris, segons els quals regna càlid entusiasme entre espanyols i argentins, havent-se constituït comissions d'una i altra banda per cooperar a la realització del projecte.

Se'ns assabenta, així mateix, que el Centre Català de Buenos Aires, és un dels més entusiastes propulsors de la iniciativa i que s'ha constituït en comissió permanent per tal de reeixir en l'empresa patriòtica. Trobem molt posada en raó l'actitud *patriòtica* del famós Centre. Tal vegada així podrà evitar, gràcies a la intervenció de la diplomàcia espanyola, l'assalt de la policia al seu estatge, i continuar amb tota impunitat l'obra de perversió moral que significa el funcionament de la timba que des de tants anys hi ha instal·lada burlant les lleis del país a qui deu acatament, amb molt més motiu pel seu caràcter d'entitat estrangera.

La cooperació que atorguin a les obres del palau de Pedralbes serà ben reconeguda sens dubte per determinats elements i això serà una garantia de poder continuar la seva obra amb completa tranquil·litat per a major profit i glòria d'Espanya. Amén.

Resumint: De tot cor desitgem un feliç èxit en la seva comesa al senyor Vila-San Juan. Al fi i al cap la casa de Pedralbes el mateix pot servir per hostatjar el rei dels espanyols, tirà de Catalunya, com, mitjançant quatre cops de magall vindicadors, pot transformar-se, demà que es precisi, en Palau del Govern de la República Catalana. I mentrestant ens haurien avençat feina i estalviat diners.

C. SOLÀ I VILANOVA.

Nota de la Redacció: Es ja camí d'Europa l'emissari del palau de Pedralbes. No podem dir la causa de tan precipitada marxa, però és eloqüentment entenedora.

la secció d'Art escènic l'esforç que significa posar en escena una obra com "Mar i cel", per les dificultats que reporta no sols per la seva presentació adequada, sinó per la dicció impecable que requereixen els versos marmoris cisellats pel gran poeta nacional de Catalunya.

La representació que comentem fou una evident demostració de l'esforç que havem assenyalat, que, en certs moments, s'albirava superior a les forces dels interpretadors. Un bon sentit de discreció animà els principals personatges, els quals, en mantes ocasions, lograren aixecar el to grisenc en que la interpretació es desenrotllava en conjunt.

Es distingiren en primer lloc la senyo-

reta Cabrera, qui posà una gran voluntat en la seva part de Blanca, i entre certs passatges desiguals n'ofereí alguns de sentida emoció. El Said que desempenyà En Cunill, si bé es dolia de la fortalesa física i veu sonora que exigeix el tipus, fou suplert, en canvi, per la dicció nítida i domini de la situació que sempre posseeix l'esmentat actor. En Silvestre fou un Carles correcte, de bona presència, però fret en qualque escena. En Ruiz-Folguera, vehement Ferran, molt voluntariós, per bé que, també, quelcom desigual. Els secundaren correctament els senyors Romeu (Joanot massa afectat), Massó (un discret Hassen), Vidal (Malek enèrgic), Girona, Lleonart M., Ros i Bartomeu.

Seguidament hom representà "La Baldirona". Els trets caricaturescos de la popular comèdia, ascendent directa d'aquell magnífic "Sainet trist", d'una gràcia popular tan assenyalada com escaient i ingènua, foren posats de relleu, i en algunes escenes ben accentuats, per les se-

nyores Moltó i Santos J., que donaren vida amb molta mestria als personatges de Baldirona i Rosària. En Massó feu un tipus esplèndid del Mingo, que merescués contínues aprovacions. Els demés, senyora Santos M., senyoretas Cabrera i Viader; senyors Girona, Romeu, Vidal, Curret, Pagès i Ros, es mogueren i parlaren amb desembràs, i si això no vol pas dir que la interpretació fos perfecta pot, afirmar-se, però, que fou ben acceptable i que el públic la celebrà amb grans riallades.

La funció que ressenyem era d'homenatge a Guimerà i a profit del monument que tot Catalunya deu aixecar-li, i en un dels entreactes el nostre dilecte amic En Josep Lleonart-Nart feu un documentat estudi sobre la personalitat del gloriós mestre, en els seus aspectes de dramaturg, poeta i patriota, esmentant les seves obres cabdals, per les quals tingué l'elogi entusiasta propi de la veneració que li devem tots els catalans.

J. MAS DE FLIX.

" C A T A L U Ñ A "

La cuestión catalana vuelve a preocupar hondamente en España. He ido a ver a un maestro de Derecho y de Política. Vive retraído en un barrio popular. No es pobre; pero no vive excesivamente holgado. Los años han tornado blanca su cabeza. No le visita nadie. Dice siempre la verdad. No tiene grandes simpatías en los periódicos. Pero su espíritu es, en realidad, independiente y original. Y gusta mezclar a la verdad, a la independencia, un poco de novelaría y de paradojismo.

—Perdone usted, querido maestro — le he dicho al verme frente a él; — perdone usted el que venga a molestarle un momento.

—Pero usted se ha equivocado — me ha contestado el hombre ilustre.

—¿Que me he equivocado yo?

—Ha debido usted entrar en otro cuarto.

—¿Dice usted que en otro cuarto?

—Aquí no entra jamás nadie.

—Entro yo ahora, querido maestro.

—¿Y entra usted deliberadamente?

—Entro deliberadamente... y con un gran cariño y una gran admiración por usted.

—Pues siéntese usted, sin cariño y sin admiración.

Me he sentado y expuesto el objeto de mi visita.

—¿Desear usted saber mi opinión sobre la cuestión catalana?

—Exactamente.

—¿Mi opinión, en dos palabras, clara terminante?

—Ni más, ni menos; en dos palabras.

Ha habido un ligero silencio. Mi ánimo estaba preparado para recibir cualquier paradoja o extravagancia. Y, en efecto...

—El problema catalán — ha dicho el maestro — está expuesto en "El libro verde de Barcelona".

—¿En "El libro verde", querido maestro?

—En "El libro verde". ¿No conoce usted "El libro verde"?

El ilustre profesor se ha levantado y ha cogido de su biblioteca un volumen.

—"El libro verde" es éste — ha añadido después. — Y la portada de "El libro verde" dice así: "El libro verde de Barcelona. Analejo de costumbres populares, fiestas religiosas y profanas,

usos familiares, efemérides de los sucesos más rotundos acaecidos en Barcelona, noticia de la instalación de los establecimientos y corporaciones de toda clase, con una porción de zarandajas más, unas formales y otras alegres, y algunas que no son alegres ni formales. Dedicarlo a los barceloneses un Juan y un José. Barcelona, imprenta de Tomás Gorchs. Calle del Carmen, junto a la Universidad. 1848." Y nada más.

—Interesante, interesante, querido maestro.

—Esta es la cuestión catalana. Porque "El libro verde", escrito cultamente, con deliciosa ingenuidad, nos pinta — en la familia y en la calle — el ambiente de todo un pueblo. Y ese ambiente tiene un nombre: se llama civilización. Y una civilización formada desde hace siglos y en marcha, no tiene solución ninguna. Hablar de las soluciones al problema catalán es absurdo. El "devenir" no tiene ningún momento de descanso. La evolución no puede detenerse. El problema catalán es un problema espiritual. Se habla de la materialización de Cataluña. ¿Materialización? Los poetas líricos más grandes de la península, modernamente, han nacido en Cataluña. Las grandes innovaciones modernas del pensamiento (romanticismo, realismo, nietzscheanismo, teatro, de ideas, etcétera) se han iniciado en Cataluña. No cabe hablar de soluciones, es decir, de detención, en la marcha de la historia. Castilla tiene una civilización, Cataluña tiene una civilización. Las dos civilizaciones marchan hacia lo porvenir. Ni una ni otra pueden detenerse. ¿Son complementarias? ¿Se necesitan una a otra? La política no puede poner entre las dos, no una solución, cosa anticientífica, sino modos de cordialidad, dulzura, contemporizaciones, etcétera, etcétera. Otra cosa es absurdo; todo lo que ahora se dice de Cataluña, todos los tópicos que ahora se emplean, están dichos ya hace mucho tiempo. No tienen valor ni eficacia. Lea usted la "Cataluña desengañada" del canónigo Alejandro de Ros, libro publicado en 1646; allí está ya todo lo que hoy se dice contra Cataluña. Y esta es mi opinión.

—Gracias, gracias, querido maestro.

—Y he abandonado la casa del hombre ilustre, pensando en las paradojas y fantasías del olvidado maestro.

AZORIN.

(Del diari argenti "La Prensa", corresponent al dia 11 del mes actual.)

N O T Í C I E S

—:— Un acord de positiva eficàcia prengué unànimement l'assemblea que celebraren els socis de l'A. Protectora de l'Ensenyança Catalana el proppassat mes de gener.

Per tal de dedicar una festa anual a la benèfica Associació s'escollí la de Sant Jordi, patró de la nostra pàtria, instal·lant-se d'aquesta guisa el Dia de la Protectora, iniciativa que s'assabentarà a les demés Comissions Delegades d'Amèrica per tal de què l'adoptin a profit únie i exclusiu de l'ensenyament català.

La mateixa assemblea nomenà una comissió organitzadora de l'acte que hom té mig planejat i que sens dubte assolirà excepcional importància sota els seus aspectes d'esdeveniment artístic-patriòtic i d'utilitat material per la finalitat de l'obra de la Protectora.

Pel que fa referència a nosaltres no cal esmentar amb quina satisfacció veiem la idea, i posem a disposició de la comissió nomenada les nostres pàgines per tal de divulgar-la i expandir-la.

—:— Havem estat obequits amb uns exemplars del "Setmanari selecte", minúscol dietari català, editat per la impremta Arnau-Ors i Bartrés, de Barcelona, edició de caràcter patriòtic que conté un registre de dates nacionals, altres de notes d'identitat personal, adreces interessants, dates de noms; pensaments i allocucions patriòtiques, així com una escaient i oportuna remembrança de l'obra d'eficàcia nacional que realitzen l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, "Escola "Mossèn Cinto", etc... Es una publicació animada per un esperit catalanese viu i subtil.

—:— Els catalans de la ciutat de La Plata venen, d'un temps ençà, donant mostra de l'esperit de catalanitat de que estan posseïts.

De primer va ésser la constitució del comitè "Nosaltres sols", que sota el sant i senya de la independència pàtria es proposa actuar de ferm per tal de cooperar a l'acció reivindicadora de la personalitat nacional del nostre poble.

Ara ens assabentem de la imminent fundació d'un casal que amb el nom de "Centre Català" aplegarà amb germanívol feix els nostres connacionals de la capital de la província de Buenos Aires. La iniciativa, sortida de la sina del comitè "Nosaltres sols", ha trobat la més entusiasta acollida, havent-se celebrat varies reunions preparatòries i constituïda una comissió executiva que en caràcter de Junta provsòria curarà de l'organització de la nova entitat.

Heu's aquí els compatriotes que la constitueixen:

Enrie George, president; Joaquim Gost,

secretari; M. Agorreta, tresorer; J. Font, J. Poblet, P. Puigmartí, P. L. Sánchez, Baldomer Rabassa, D. Marcoval, M. Quert, Víctor Serras i A. Serras, vocals.

L'esperit que mou els organitzadors d'aqueix Centre és de pura catalanitat, i esperem que en la confecció dels seus estatuts predominarà el criteri sà que ara els anima, per tal de que la seva tasca devingui profitosa per la col·lectivitat i per Catalunya.

PER AL MONUMENT A "EN PEP"

Primera llista de subscripció per tal de contribuir a l'erecció del monument al geni sardanístic Josep Ma. Ventura, homenatge que li dedica la pàtria.

Josep Payró	\$ 10.—
Ernest Suñer	" 10.—
Josep Gurí	" 5.—
Carles Gurí	" 5.—

Joan Gurí	" 5.—
Pere Seras	" 3.—
G. B. de Ll.	" 10.—
H. Nadal i Mallol	" 5.—
Baldomer Rabassa	" 5.—
J. Gran-Elies	" 2.—
Pau Iglesias	" 1.—
Francesc Cortina	" 5.—
Conrad Torra	" 1.—

OLIS

de cuina i de taula, a cada tres portes en venen; però els catalans que vulguin ésser ben servits i pagar preus equitatius, faran molt bé de venir a casa. S'envien mostres i es reparteix a domicili.

||||| L'ATLÀNTIDA |||||

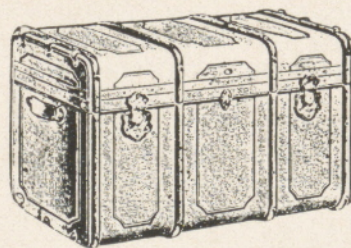
J. CABRÉ i Cia.

Estados Unidos 1599
i Cevallos.

Un.Tel.
5532, Libertad

FABRICA D'ARTICLES DE VIATGE de Jaume Carbonell

Fàbrica: Bdo. DE IRIGOYEN, 633-39
Un. Tel. 2772, Rivadavia

Vendes: VICTORIA 1202, cant. SALTA
Un. Tel. 0518, Rivadavia
ATENEM DEMANDES

JOIERIA

de

Josep Brió

NO COMPREU
SENSE ABANS
VISITAR
AQUESTA CASA

EL TIBIDABO

Brillants
i alhages fines d'ocasió,
a preus veritablement limitats

Cerrito 373, Buenos Aires

Confiteria Catalana

**Cerrito, 153 i
Bmé. Mitre 2248**

Unió Telefónica 4571, Rivadavia
Coop. Telefónica 2918, Central
Coop. Telefónica 2919, Central

TORTELLS CALENTS DUES VEGADES EL DIA

Tots els dies: Palos de Jacob, Panellets, Braços de Gitano, Persianes, Biscuits "OMS", Secalls, Borregos, Carquinyolis, etc.

COQUES D'ARENYS

Xampany Codorniu
Non plus ultra,
Extra i
Espumós

Anis Deu
el preferit de les famílies

Y A S I L A C
No deixin de provar
aquest saborós
licor català.

Unics concessionaris per
a la República Argentina.

CASA OMS

Y A S I L A C
Vins importats:
Alella,
Moscatell,
Garnatxa,
Ranci,
Jerez i
Oporto.

APIARI "FLOR DE ROMERO"

Productes d'apicultura

Especialitats de la Casa:

Caramels de mel

Gemetes melades

Turrons de mel

Farciments de mel, etc. etc.

Josep Ramoneda

Abellers:
COLONIA ALVEAR
(Mendoza)

Escriptori:
Díaz Vélez, 3988
Buenos Aires
C. T. 1210, Oest

MATALASSOS a l'estil català (REFORMA I VENDA)

Gran assortit en tot lo pertanyent al ram
Encàrrecs per carta o personalment

D. VALLBONA
Coop. Telefónica 551, (Oeste)

YAPEYÚ, 978
BUENOS AIRES

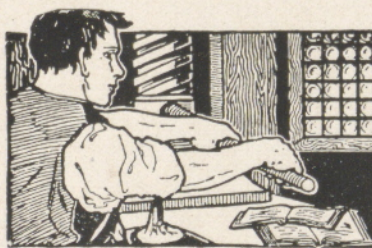
FARMACIA CATALANA DEL DOCTOR VILAR

LABORATORI D'ANALISIS I ESTERILITZACIONS

S'atenen demandes per la campanya, fent-se els enviaments
amb tota regularitat, abonant l'import de la comanda

GARANTIA ABSOLUTA DE TOTES LES PREPARACIONS
PREUS MÓDICS

ALSINA, 1202, CANTONADA SALTA
Unió Telef. 3305, (Rivadavia) **BUENOS AIRES**

**IMPREMTA
FONTANA
DE J. FONTANA
I F. TRAVERSO**

Editora de RESSORGIMENT
Treballs comercials i de luxe.

Bmé Mitre 1325. U.T. 6336, Rivadavia

Pintura en General

Blanqueigs, Imitacions i Col·locació de
Papers pintats de tota mena.

PREUS MODERATS

PAGÈS i PASCUAL: México, 1320.

Taller: Estados Unidos, 1217

BUENOS AIRES

"LA BARCELONESA" DE M. HILL

Casa especial en **PERNILS** cuits, crus i fumats.
FIAMBRES I EMBOTITS DE TOTA MENA
Vendes a l'engròs i a la menuda.

Mercat San Telmo (Defensa 961) Llocs 101 i 102
Bs. AIRES Un. Tel. 3818 (Buen Orden) Escriptori: PERÚ 1534

Frigorífic i Fàbrica: **TEMPERLEY (F.C.S.)**

Parlar i Escriure

JO
AMB

APRENC
PLAER

Està meravellant
el món el prodigiós sistema

LINGVOFONO

del LICEU
DALMAU
de BARCELONA,
que permet aprendre en el propi domicili, perfectament i fàcil, servint qualsevol fonògraf els idiomes francès, anglès i alemany.

Demani Vd. avui mateix el prospecte gratis, a la Direcció General: C. Valencia, 245, Barcelona.

FRANCÈS
ANGLÈS
ALEMANY

LICEU
ICEO
YCEE
YCEUM

DALMAU
C.Valencia 245, Barcelona

LICEU
ICEO
YCEE
YCEUM

Camiseria

“La Esmeralda”

ENRIC RODÓ

ESMERALDA, 492

Sucursal: Corrientes, 1260

Buenos Aires :: :: :: :: ::

Antiga i acreditada casa amb tallers propis.

Venda directa al consumidor.

Importació de gènere de punt català.

Dipòsit permanent de les famoses camisetes de Mataró des de \$ 2.75 c. u.

Bones camises ,, ,, 4.50 ,,

Colls de fil pur ,, ,, 0.70 ,,

Tots els articles de la casa són de qualitat immillorable a preus mòdics.

“Bodegas RESPLANDOR”

(Pagès, Aymerich i Cia., MENDOZA)

Compatricis: Si voleu beure bon vi exigiu al vostre proveïdor que us serveixi el de marca **“Resplandor”**.

Unics representants a Buenos Aires:

ROVIRALTA, GRANADA i Cia.

Córdoba 2677

Un. Tel. 2448, Juncal